

Pedagogické principy, zásady:

V. Jůva, sen., Pedagogika jako věda, 1977

V. Jůva, jun., Úvod do pedagogiky, 1994

Grecmanová, H., a kol. Obecná pedagogika I. Olomouc: Hanex, nedatováno.

Princip: Původ, základ, zásada, pravidlo, základní myšlenka, základní obecný zákon, z něhož lze odvodit další zákony příslušného vědního oboru. (Slovník cizích slov, Praha: SPN, 1996, 1998.)

Z hlediska vychovatele:

- Nejobecnější pravidla (požadavky, normy), jejichž zachování je podmínkou úspěšnosti, efektivity a optimalizace výchovy a vzdělávání.
- Z nejednotných přehledů pedagogických zásad je nutno vybrat ty, které odrážejí hlavní rysy pedagogického procesu (univerzálnost, mnohostrannou orientaci, celoživotní proces, permanentní charakter).
- Mají obecnou platnost v celé šíři pedagogického působení na mládež i na dospělé.
- Představují cestu jak postupovat, abychom dosáhli úspěchu v pedagogické práci s minimem časových, energetických, ekonomických i materiálových investic.
- Závisejí na filozofickém základu různých pedagogických směrů
- Důležitá je rovnováha, nepřeceňovat ani neopomíjet některý z principů

Z hlediska jednotlivce:

Pro člověka jsou výchovné zásady návodem a usměrněním pro vytvoření kvalitního, hodnotného životního stylu.

Výchovné zásady (Jůva, V., Grecmanová, H., a kol.)

Zásada úcty ke každému člověku

Zásada ohledu na věkové a individuální zvláštnosti

Zásada opory o kladné rysy vychovávaného

Zásada demokratického vztahu mezi vychovatelem a vychovávaným

Zásada vědeckosti

Zásada spojení školy se životem

Zásada všestranného rozvoje osobnosti vychovatele

Zásada aktivity vychovávaných

Zásada názornosti

Zásada trvalosti

Zásada soustavnosti

Zásada cílevědomosti

Zásada spolupráce všech vychovatelů

(Zásada emocionálnosti)

(Zásada přiměřenosti)

(Zásada uvědomělosti)

PRINCIPY VÝCHOVY - HISTORIE

Antický Řím, Marcus Fabius Quintilianus (35-95):

- individuální vlastnosti žáků, nevyžadovat plnění úkolů převyšujících jejich síly, posloupnost a důslednost,
- základy učení neklást kvapně, ale trvale.

Renesance (14.-16. století): do popředí se dostal požadavek názornosti, aktivity a samostatnosti (**F. Rabelais (1495-1536)**, **T. Campanella (1568-1639)**).

- Odstranit mechanické memorování, pěstovat vlastní úsudek.
- Důraz na empirii, zkušenost, na postup od známého k neznámému, od znalostí věcí ke znalosti slov. **Michel de Montaigne (1533-1592)**, (**F. Bacon (1561-1626)**).

17. století: J. A. Komenský (1592-1670).

Hlavní je zásada názornosti, hlavní roli při poznávání hrají smysly.

- Nutnost častého opakování a procvičování učiva.
- Princip soustavnosti a systematičnosti: „Od blízkého ke vzdálenému, od jednoduchého ke složitému“.

Komenský se zabýval téměř všemi pedagogickými principy, které řeší současná pedagogika.

19. století: Adolf Diesterweg (1790-1866).

Za hlavní považuje: **princip výchovy ve shodě s přírodou** (tzn. ve shodě s vlohami dítěte), **princip výchovy ve shodě s kulturou** (s kulturou současnou a hlavně s kulturou vlastního národa) a **princip samostatnosti** (považuje za cíl veškerého rozvoje dítěte).

U **J. H. Pestalozziho (1746-1827)** a **K.D. Ušinského (1824-1870)** se kromě obvyklých principů objevuje **ještě požadavek výchovného rázu vyučování** (výchovného vyučování), neustálé spojování vyučování s mravní výchovou.

H. Spencer (1820-1903): od 19. století se objevuje důrazněji požadavek **spojení výchovy se životní praxí**.

20. století:

Pedagogický reformismus začátku 20. století:

John Dewey (1859-1952), **W.Kilpatrick (1871-1965):** projektové vyučování, vyzvedl především **princip aktivity, samostatnosti a individuálního přístupu k vychovávanému jedinci**.